

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Соціальна відповідальність»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність **071 Облік і оподаткування**
Освітня програма «**Облік і аудит**»
Рік навчання **2023 – 2024, семестр 3**
Форма навчання **денна**
Кількість кредитів ЄКТС **6**
Мова викладання **українська**

Лектор курсу

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

д.е.н., проф. Єрмаков Олександр Юхимович
к.е.н., доц. Нагорний Віталій Володимирович
навчальний корпус № 10, кімната 405, 407
ermakovou@ukr.net ouermakov@gmail.com
nagornyvitaliv@gmail.com
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1034>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Завдання, цілі та опис занять: а) ознайомити студентів з основами корпоративної відповідальності; б) формування підприємницької позиції, орієнтованої на економічні, соціальні та екологічні аспекти; с) розвиток базових навичок самостійного прийняття рішень / вирішення проблем на основі принципів етики та відповідальності в житті та бізнесі.

Набуття компетентностей:

- 1. Інтегральна компетентність (ІК):** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері обліку, аудиту, аналізу та оподаткування в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.
- 2. загальні компетентності:**
  - ЗК 3. Здатність працювати самостійно та в команді з урахуванням вимог професійної дисципліни, планування та управління часом.
  - ЗК 4. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
  - ЗК 5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
  - ЗК 8. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.
  - ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- 3. фахові (спеціальні) компетентності:**
  - ФК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.
  - ФК 8. Здатність застосовувати та формувати інформаційну підтримку управління підприємством з використанням сучасного технічного та методичного інструментарію.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПРН 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПРН 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

ПРН 19. Дотримуватися здорового способу життя, безпеки життєдіяльності співробітників та здійснювати заходи щодо збереження навколишнього середовища.
 ПРН 20. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміння планувати та управляти часом.
 ПРН 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
 ПРН 23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1 / Модуль 2				
Тема 1 Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	3/3	Знання - знати та розуміти: 1. закономірності та наслідки ведення відповідальної людської справи, а також принципи створення та розвитку індивідуального підприємництва, включаючи етику; 2. Економічні, фінансові, соціальні, правові, етичні, екологічні умови ведення бізнесу; Навички – буде вмінти: 3. Аналізувати, оцінювати та інтерпретувати економічні явища, бути відповідальним чи безвідповідальним аспектом ведення бізнесу - вказувати їх вплив та давати рекомендації щодо економічної політики; 4. Самостійно доповнювати та вдосконалювати набуті економічні знання та професійні навички - етика та економіка, дослідницький підхід до етичних дилем Компетенції – буде готовий: 5. Проводити професійну діяльність етично / відповідально, забезпечуючи повагу до досягнень та традицій професії	Здача наукових робіт, розробка власних ідей проектів. Написання тестів, есе, підготовка презентацій виступів, Розв'язання ситуаційних вправ та задач. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	Письмовий іспит (ефекти: 1,2,3,4), оцінювання лекцій під час занять (ефекти: 2,3,4,5)
Тема 2 Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	3/3			
Тема 3 Організаційно-економічне забезпечення управління КСВ	3/3			
Тема 4 Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності	3/3			
Тема 5 Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності	3/3			
Тема 6 Екологічна компонента соціальної відповідальності	3/3			
Тема 7 Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	3/3			
Тема 8 Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності	3/3			
Тема 9 Оцінювання ефективності соціальної відповідальності	3/3			
Тема 10 Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	3/3			
	30/30			
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Гурочкіна В. В., Кравченко Л. В. Стратегічний аналіз корпоративної соціальної відповідальності промислових підприємств. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 3, т. 3. С. 198–205. Внесок українського бізнесу в реалізацію Україною Цілей сталого розвитку 2016-2020 р.р. URL: <https://csr-ukraine.org/research/vnesok-ukrainskogo-biznesu-sdg/>.
2. Гусева О.Ю., Воскобоева О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навчальний посібник. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.
3. ДСТУ ISO 14001: 2006. Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосування.
4. ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо застосування.
5. ДСТУ ISO 14004: 2006. Системи екологічного управління. Загальні настанови щодо принципів, систем та засобів забезпечування.
6. ДСТУ ISO 26000:2019 Настанови щодо соціальної відповідальності (ISO 26000:2010, IDT) URL:http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=87921.
7. Індекс прозорості сайтів українських компаній 2017. Укладачі: Зінченко А., Резнік Н., Саприкіна М. К.: Видавництво «Юстон», 2018. 28 с.
8. Індекс прозорості Компаній України 2019. К.: 2020. 64с.
9. Єрмаков О. Ю. Соціальна відповідальність : навч. посіб. К.: Компринт, 2015. 191 с.
10. Конспект лекцій з дисципліни Соціальна відповідальність. Уклад. І.А. Юр'єва. Харків: НТУ -ХПІ, 2016. 118 с.
11. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. Навч. посіб. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015. 180 с.
12. Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку : монографія. [П. В. Пашко, Л. Л. Лазебник, Ю. В. Кіндзерський, В. В. Гурочкіна та ін.] ; за ред. П. В. Пашка та Л. Л. Лазебник ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : вид.-поліграф. центр Університету ДФС України, 2019. 476 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 133). Підрозділ 1.3. С. 47–59.
13. CSR Practices in Ukraine 2012. under the editorship of M. A. Saprykina; Centre for CSR Development. Kyiv, 2012, 126 pages
14. Практики КСВ в Україні 2019. Під ред. Саприкіної М.; Центр «Розвиток КСВ». К.: 2019. 152 с.
15. CSR development in Ukraine: 2010–2018. Originated by: Zinchenko A., Saprykina M. Kyiv: Printing House 'Yuston', 2017. 52 pages.

16. SDG Compass: Посібник для досягнення Цілей Сталого Розвитку в сфері бізнесу URL: http://csr-ua.info/csr-ukraine/wp-content/uploads/2016/09/2016-09-15_SDG_Compass_Guide_2015_ukr_web.pdf.
17. Nahorni, V., Tiurina, A., Ruban, O., Khletytska, T., & Litvinov, V. Corporate social responsibility in modern transnational corporations. Amazonia Investiga, (2022). 11(53), 111-121. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.53.05.11>.
18. Tiurina, A., Nahorni, V., Ruban, O., Tymoshenko, M., Vedenieiev, V., & Terentieva, N. Problems and Prospects of Human Capital Development in Post-Industrial Society. Postmodern Openings, (2022). 13(3), 412-424. <https://doi.org/10.18662/po/13.3/497>.

Додаткова

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 IV; зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
2. Звіт за результатами II Національного Форуму «Бізнес і університети: трансформація освіти» укладач звіту: Янковська О. за редакцією: Саприкіної М. 2015р.
3. Звіт за результатами III Національного Форуму «Бізнес і університети: трансформація освіти» (22-23 жовтня 2015р). Укладач звіту: Янковська О., Зінченко А. За редакцією: Саприкіної М. К., 2015 р.
4. Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text
5. Навчальна програма «Корпоративна соціальна відповідальність у конфліктні часи: етичні дилеми для бізнесу» Центр «Розвиток КСВ», 2015 р. URL: www.csr-ukraine.org.
6. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) URL: www.globalcompact.org.ua.
7. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. Офіційний вісник України від 15.12.2008 №93. С. 89 - 310. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015.
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
10. Міжнародна організація праці: Конвенції та рекомендації, ухвалені міжнародною організацією праці. Женева: МБП, 1999. У 2 т. 242 с.

Інформаційні ресурси

1. «Круглий стол в КО» (Caux Round Table) URL: www.cauxroundtable.org.
2. Глобальна ініціатива відповідального лідерства (Global Responsible Leadership Initiative — GRLI) URL: www.grli.org.
3. Европейская академия бизнеса и общества (European Academy for Business and Society — EABIS) URL: www.eabis.org.
4. Европейская ассоциация этики бизнеса (European Business Ethics Network - EBEN) URL: www.eben-net.org.
5. Офіційний сайт Секретаріату мережі Глобального договору в Україні: URL: www.globalcompact.org.ua.
6. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR) - URL: www.nottingham.ac.uk/business/ICCSR.
7. Account Ability The Institute of Social and Ethical Accountability URL: www.accountability21.net.
8. Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності (Можливість бути першим) URL: <http://csr-ua.info/csr-ukraine/>.

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Соціальна відповідальність бізнесу»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність **071 Облік і оподаткування**
Освітня програма «**Облік і аудит**»
Рік навчання **2023 – 2024, семестр 2**
Форма навчання **денна**
Кількість кредитів ЄКТС **4**
Мова викладання **українська**

Лектор курсу

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

д.е.н., проф. Єрмаков Олександр Юхимович
к.е.н., доц. Нагорний Віталій Володимирович
навчальний корпус № 10, кімната 405, 407
ermakovou@ukr.net ouermakov@gmail.com
nagornyvitaliv@gmail.com
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1034>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Завдання, цілі та опис занять: а) ознайомити студентів з основами корпоративної відповідальності; б) формування підприємницької позиції, орієнтованої на економічні, соціальні та екологічні аспекти; с) розвиток базових навичок самостійного прийняття рішень / вирішення проблем на основі принципів етики та відповідальності в житті та бізнесі.

Набуття компетентностей:

- 1. Інтегральна компетентність (ІК):** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері обліку, аудиту, аналізу та оподаткування в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.
- 2. загальні компетентності:**
  - ЗК 3. Здатність працювати самостійно та в команді з урахуванням вимог професійної дисципліни, планування та управління часом.
  - ЗК 4. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
  - ЗК 5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
  - ЗК 8. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.
  - ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- 3. фахові (спеціальні) компетентності:**
  - ФК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.
  - ФК 8. Здатність застосовувати та формувати інформаційну підтримку управління підприємством з використанням сучасного технічного та методичного інструментарію.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПРН 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПРН 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

ПРН 19. Дотримуватися здорового способу життя, безпеки життєдіяльності співробітників та здійснювати заходи щодо збереження навколишнього середовища.

ПРН 20. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміння планувати та управляти часом.

ПРН 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПРН 23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1 / Модуль 2				
Тема 1 Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	1/3	Знання - знати та розуміти: 1. закономірності та наслідки ведення відповідальної людської справи, а також принципи створення та розвитку індивідуального підприємництва, включаючи етику; 2. Економічні, фінансові, соціальні, правові, етичні, екологічні умови ведення бізнесу; Навички – буде вміння: 3. Аналізувати, оцінювати та інтерпретувати економічні явища, бути відповідальним чи безвідповідальним аспектом ведення бізнесу - вказувати їх вплив та давати рекомендації щодо економічної політики; 4. Самостійно доповнювати та вдосконалювати набуті економічні знання та професійні навички - етика та економіка, дослідницький підхід до етичних дилем Компетенції – буде готовий: 5. Проводити професійну діяльність етично / відповідально, забезпечуючи повагу до досягнень та традицій професії	Здача наукових робіт, розробка власних ідей проєктів. Написання тестів, есе, підготовка презентацій виступів, Розв'язання ситуаційних вправ та задач. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	Письмовий іспит (ефекти: 1,2,3,4), оцінювання лекцій під час занять (ефекти: 2,3,4,5)
Тема 2 Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	1/3			
Тема 3 Організаційно-економічне забезпечення управління КСВ	1/3			
Тема 4 Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності	2/3			
Тема 5 Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності	2/3			
Тема 6 Екологічна компонента соціальної відповідальності	1/3			
Тема 7 Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	1/3			
Тема 8 Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності	2/3			
Тема 9 Оцінювання ефективності соціальної відповідальності	2/3			
Тема 10 Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	2/3			
	15/30			
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Гурочкіна В. В., Кравченко Л. В. Стратегічний аналіз корпоративної соціальної відповідальності промислових підприємств. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 3, т. 3. С. 198–205. Внесок українського бізнесу в реалізацію Україною Цілей сталого розвитку 2016-2020 р.р. URL: <https://csr-ukraine.org/research/vnesok-ukrainskogo-biznesu-sdg/>.
2. Гусева О.Ю., Воскобоева О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навчальний посібник. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.
3. ДСТУ ISO 14001: 2006. Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосування.
4. ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо застосування.
5. ДСТУ ISO 14004: 2006. Системи екологічного управління. Загальні настанови щодо принципів, систем та засобів забезпечування.
6. ДСТУ ISO 26000:2019 Настанови щодо соціальної відповідальності (ISO 26000:2010, IDT) URL:http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=87921.
7. Індекс прозорості сайтів українських компаній 2017. Укладачі: Зінченко А., Резнік Н., Саприкіна М. К.: Видавництво «Юстон», 2018. 28 с.
8. Індекс прозорості Компаній України 2019. К.: 2020. 64с.
9. Єрмаков О. Ю. Соціальна відповідальність : навч. посіб. К.: Компринт, 2015. 191 с.
10. Конспект лекцій з дисципліни Соціальна відповідальність. Уклад. І.А. Юр'єва. Харків: НТУ -ХПІ, 2016. 118 с.
11. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. Навч. посіб. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015. 180 с.
12. Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку : монографія. [П. В. Пашко, Л. Л. Лазебник, Ю. В. Кіндзерський, В. В. Гурочкіна та ін.] ; за ред. П. В. Пашка та Л. Л. Лазебник ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : вид.-поліграф. центр Університету ДФС України, 2019. 476 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 133). Підрозділ 1.3. С. 47–59.
13. CSR Practices in Ukraine 2012. under the editorship of M. A. Saprykina; Centre for CSR Development. Kyiv, 2012, 126 pages
14. Практики КСВ в Україні 2019. Під ред. Саприкіної М.; Центр «Розвиток КСВ». К.: 2019. 152 с.
15. CSR development in Ukraine: 2010–2018. Originated by: Zinchenko A., Saprykina M. Kyiv: Printing House 'Yuston', 2017. 52 pages.

16. SDG Compass: Посібник для досягнення Цілей Сталого Розвитку в сфері бізнесу URL: http://csr-ua.info/csr-ukraine/wp-content/uploads/2016/09/2016-09-15_SDG_Compass_Guide_2015_ukr_web.pdf.
17. Nahorni, V., Tiurina, A., Ruban, O., Khletytska, T., & Litvinov, V. Corporate social responsibility in modern transnational corporations. Amazonia Investiga, (2022). 11(53), 111-121. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.53.05.11>.
18. Tiurina, A., Nahorni, V., Ruban, O., Tymoshenko, M., Vedenieiev, V., & Terentieva, N. Problems and Prospects of Human Capital Development in Post-Industrial Society. Postmodern Openings, (2022). 13(3), 412-424. <https://doi.org/10.18662/po/13.3/497>.

Додаткова

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 IV; зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
2. Звіт за результатами II Національного Форуму «Бізнес і університети: трансформація освіти» укладач звіту: Янковська О. за редакцією: Саприкіної М. 2015р.
3. Звіт за результатами III Національного Форуму «Бізнес і університети: трансформація освіти» (22-23 жовтня 2015р). Укладач звіту: Янковська О., Зінченко А. За редакцією: Саприкіної М. К., 2015 р.
4. Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text
5. Навчальна програма «Корпоративна соціальна відповідальність у конфліктні часи: етичні дилеми для бізнесу» Центр «Розвиток КСВ», 2015 р. URL: www.csr-ukraine.org.
6. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) URL: www.globalcompact.org.ua.
7. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. Офіційний вісник України від 15.12.2008 №93. С. 89 - 310. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015.
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
10. Міжнародна організація праці: Конвенції та рекомендації, ухвалені міжнародною організацією праці. Женева: МБП, 1999. У 2 т. 242 с.

Інформаційні ресурси

1. «Круглий стол в КО» (Caux Round Table) URL: www.cauxroundtable.org.
2. Глобальна ініціатива відповідального лідерства (Global Responsible Leadership Initiative — GRLI) URL: www.grli.org.
3. Европейская академия бизнеса и общества (European Academy for Business and Society — EABIS) URL: www.eabis.org.
4. Европейская ассоциация этики бизнеса (European Business Ethics Network - EBEN) URL: www.eben-net.org.
5. Офіційний сайт Секретаріату мережі Глобального договору в Україні: URL: www.globalcompact.org.ua.
6. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR) - URL: www.nottingham.ac.uk/business/ICCSR.
7. Account Ability The Institute of Social and Ethical Accountability URL: www.accountability21.net.
8. Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності (Можливість бути першим) URL: <http://csr-ua.info/csr-ukraine/>.